

Examen AA

Audit & Assurance II

DATUM: 17 juni 2021
TIJD: 10.30 uur – 12.30 uur

Belangrijke informatie:

- Dit examen bestaat uit 6 pagina's inclusief voorblad en telt 7 opgaven. Controleer of dit examen compleet is!
- Lees de vragen eerst rustig door voordat u antwoord geeft.
- Schrijf duidelijk en gebruik een zwart- of blauw schrijvende pen! Geef duidelijk aan welk antwoord bij welke vraag hoort.
- Vermeld uw naam op het uitwerkingenpapier en nummer de pagina's.
- Motiveer steeds uw antwoord. Aan onvoldoende gemotiveerde antwoorden worden geen punten toegekend.
- Geef niet meer antwoorden dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld drie redenen worden gevraagd en u geeft er meer dan drie, dan worden alleen de eerste drie gegeven antwoorden beoordeeld.
- Bent u klaar met uw examen, lever uw examen inclusief uw uitwerkingen- en kladpapier volledig in.
- De puntenverdeling per vraag is weergegeven. U dient 55 punten of meer te behalen om te slagen voor dit examen.

Hulpmiddelen:

- HRA 2020 (eerdere versies eigen risico)

Puntenverdeling:

Vraag 1	10 punten
Vraag 2	20 punten
Vraag 3	25 punten
Vraag 4	15 punten
Vraag 5	7 punten
Vraag 6	8 punten
Vraag 7	<u>15</u> punten
Totaal	<u>100</u> punten

Veel succes toegewenst!

Disclaimer:

Bij de totstandkoming van dit examen is gebruik gemaakt van openbare informatie. Deze opgave is fictief en samengesteld voor onderwijsdoeleinden. Elke overeenkomst met de werkelijkheid berust op zuiver toeval.

Fastfoodrestaurant Holle Bolle Gijs BV

Op 17-12-1996 opent Gijs Bolle als jong ondernemer zijn eerste fastfoodrestaurant in Roosendaal. In 2002 wordt dat gevolgd door de opening van zijn tweede restaurant in Dordrecht en sluit hij zich aan bij een franchiseformule in luxere fastfoodrestaurants. Per 1 januari 2019 heeft Gijs Bolle twee restaurants overgenomen middels een activa-/passivatransactie. Daarmee heeft hij in totaal vier restaurants. Alle werkmaatschappijen en zijn holding worden gedreven in de vorm van een besloten vennootschap. De dagelijkse operationele leiding van de restaurants heeft hij gedelegeerd naar de filiaalleider ter plaatse.

De filiaalleider uit Dordrecht functioneert tevens als controller. Met de dagelijkse administratie zijn twee administratief medewerkers in vaste dienst belast. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een specifiek voor de franchisegever ontwikkelde ERP omgeving, een scan-/herkenpakket en een online portaal, waarin onder andere de daggegevens worden vermeld. Het onderhoud en het updaten van het IT-systeem is door de franchisegever geoutsourcet aan de IT-serviceprovider die ook de ERP-omgeving ingericht heeft. Bij de samenstelling van de jaarrekening blijkt dat de omzet in de financiële administratie ieder jaar naadloos aansluit op het kassasysteem. De producten worden direct aan de kassa afgerekend. Het kassasysteem verwerkt de omzet automatisch in de financiële administratie. De vastleggingen worden dagelijks doorgestuurd naar het accountantskantoor Vetklep BV die op basis daarvan, per filiaal en in totaal, de maandelijkse rapportage van de winst- en verliesrekening opstelt. Gijs heeft geen administratieve opleiding genoten, maar heeft inmiddels al wel 15 jaar ervaring met boekhouden. Gijs stelt zelf per maand prognoses op voor de verwachte kosten in zijn winst- en verliesrekening. Hij is daardoor goed in staat om seizoenpatronen te herkennen en kosten goed in te schatten. Er is sprake van een seizoenspatroon. Met name tijdens de schoolvakanties verdubbelt de omzet in vergelijking met "normale" weken. Dit komt mede doordat Gijs Bolle de verkoopprijzen tijdens de vakantieweken met 25% verhoogt, verder is de brutowinstmarge redelijk constant. Hij vergelijkt de opgestelde maandrapportages over de realisatie met zijn maandelijkse prognoses en bespreekt grote afwijkingen met de respectievelijke filiaalleiders. Na deze controle van Gijs worden de maandrapportages gecommuniceerd met de franchisegever.

De franchisegever geeft jaarlijks handleidingen en benchmarkrapporten uit. Gijs Bolle heeft de documentatie van de franchisegever verder aangevuld met zijn eigen toekomstverwachtingen. De toekomstverwachtingen hebben voornamelijk betrekking op omzetontwikkeling en –groei voor het komende jaar, de verwachte "Winst na controllables", inschatting van de eerstvolgende grote verbouwing en de overige investeringen. "Winst na controllables" is de winst na aftrek van kosten uit het operationele proces, oftewel de omzet minus kostprijs en personeelskosten. De prognoses van Gijs wijken de laatste jaren nauwelijks af van de realisatie.

De filiaalleiders kopen zelf de dranken en snacks in bij een vaste leverancier waarmee de franchisegever een inkoopcontract heeft afgesloten. Met deze leverancier is overeengekomen dat bij een afname per restaurant boven een afgesproken bedrag op jaarbasis een aanzienlijke afnamebonus ontvangen wordt. In het arbeidscontract met de 4 filiaalleiders is vastgelegd dat de filiaalleider 20% van de eventuele afnamebonus persoonlijk krijgt toegekend via de loonadministratie.

De bestelde en ontvangen goederen worden opgeslagen in het open magazijn van het restaurant. Betalingen door bezoekers vinden plaats zowel via pin(transacties) als contant. Er is tot en met 2019 sprake van aanzienlijk contant geldverkeer. De aangeslagen omzet op het kassaregister is gekoppeld aan de financiële administratie in het ERP systeem. Incidenteel is er sprake van grote kasverschillen.

Personeelsinzet

Holle Bolle Gijs BV heeft een beperkt aantal vaste personeelsleden in dienst (filiaalleiders, keukenpersoneel en administratief medewerkers). Het grootste deel van het personeelsbestand wordt gevormd door een flexibele schil en bestaat uit inhuur vanuit een in de Horeca gespecialiseerd uitzendbureau en oproepkrachten met een nul-urencontract (meestal studenten). De afroep van inhuur vanuit het uitzendbureau geschiedt op wekelijkse basis vooraf. Oproepkrachten worden daags tevoren of op de dag zelf gebeld door de filiaalleider. De beloning van de oproepkrachten is gebaseerd op de collectieve arbeidsovereenkomst voor de Horeca (CAO). De loonberekening voor oproepkrachten en de facturatie vanuit het uitzendbureau geschiedt op basis van de door het personeel ingevulde tijdverantwoordingen. Ook eventuele overuren worden hierop verantwoord. De oproepkrachten krijgen een vast bedrag per uur met een door Gijs Bolle vastgestelde opslag voor werkzaamheden verricht in de avond of in het weekend. Om het werken in de vakanties aantrekkelijk te maken is de opslag in deze periode substantieel hoger dan in de "normale" perioden. De oproepkrachten met nul-urencontract zijn aanzienlijk goedkoper dan de inhuurkrachten via het uitzendbureau. De urenverantwoordingen van zowel de uitzendkrachten als de oproepkrachten worden geautoriseerd door de filiaalleider. De geautoriseerde urenverantwoordingen van oproepcontracten worden door de administratief medewerker verwerkt in de loon- en financiële administratie.

Eind februari 2020 slaat het noodlot toe. Een pandemie, COVID-19, in de volksmond bekend als het Coronavirus, doet via China zijn entree in Noord-Italië en verspreidt zich in een razend tempo over de rest van Europa. Ook Nederland ontkomt niet aan de gevolgen. Gijs Bolle wordt op maandag 23 maart 2020 van overheidswege gedwongen per direct al zijn vier locaties te sluiten. Gijs heeft weinig op met overheidsbesluiten waar hij geen invloed op heeft. Hij wil daar niet van afhankelijk zijn en treft voorbereidingen voor online bestellingen en leveringen aan huis. Hij schaft een grote hoeveelheid elektrische fietsen aan voor de medewerkers en laat in één week een onlinesysteem ontwikkelen voor registratie en afhandeling van bestelopdrachten met daaraan direct gekoppelde urenregistratie door werknemers. Deze app is ontwikkeld door de softwareleverancier van het ERP-pakket en de vaste telefoonprovider van Holle Bolle Gijs en wordt geïnstalleerd op de smartphone van de medewerker. Vanaf het tweede kwartaal 2020 krijgt de medewerker via de app zijn bezorgopdrachten en registreert hij met de app zijn gewerkte uren. Autorisatie van de gewerkte uren door de filiaalleider geschiedt eveneens via de app. Na enkele aanloopproblemen en kinderziektes in het tweede kwartaal van 2020 werkt het systeem volgens Gijs foutloos.

Gijs heeft besloten dat hij voor 2020 alleen zaken via de website blijft doen. De restaurants blijven de rest van het jaar 2020 gesloten voor gasten. Het concept blijkt aan te slaan. Uit de concept jaarrekening 2020 blijkt het omzetverlies over 2020 beperkt te zijn gebleven tot slechts 25%. Door het uitstellen van verbouwingen en investeringen is het effect op de nettowinst marginaal. Holle Bolle Gijs BV heeft hierdoor geen beroep hoeven te doen op COVID-ondersteuningsmaatregelen vanuit de overheid. Dat zou ook zeer tegen de principes van Gijs geweest zijn. Hij kijkt terug op een moeizaam maar uiteindelijk geslaagd ondernemingsjaar.

Accountantskantoor Vetklep BV

De samenstelpraktijk van accountantskantoor Vetklep BV stelt vanaf het begin in 1996 de jaarrekeningen van Holle Bolle Gijs BV samen. Tot en met 2018 is bij de jaarrekeningen een samenstellingsverklaring toegevoegd. Tevens stelt de samenstelpraktijk op basis van de vastleggingen van de administratieve medewerkers van Holle Bolle Gijs BV iedere maand de tussentijdse cijfers per filiaal en geconsolideerd voor alle filialen op. Vanaf 2019 is Holle Bolle Gijs BV controleplichtig. Oprichter Boris Vetklep RA is vanaf 1 januari 2019 verantwoordelijk accountant voor de controleopdracht.

Vraag 1 (10 punten)

Welke overwegingen, gerelateerd aan wet- en regelgeving geldende voor accountants, heeft Boris Vetklep RA gemaakt bij het accepteren van de controle-opdracht 2019? Maak hierbij onderscheid tussen klantacceptatie en opdrachtaanvaarding.

VERVOLG VAN DE CASUS

In de risicoanalyse voor de accountantscontrole spelen significante risico's en interne beheersingsmaatregelen een belangrijke rol.

Vraag 2 (20 punten)

- Wat wordt bedoeld met significante risico's? Verwijs daarbij tevens naar artikelen van de relevante HRA-standaard. (4 punten)
- Noem vier significante risico's voor de controle van Holle Bolle Gijs BV en vermeld daarbij voor welke post van de jaarrekening het risico geldt en welke doelstelling wordt geraakt. Elk genoemd risico moet een **duidelijk casus specifiek** karakter hebben. (8 punten)
- Noem bij elk van de bij vraag 2b. genoemde risico's twee interne beheersingsmaatregelen die het betreffende risico kunnen afdekken of beperken. (8 punten)

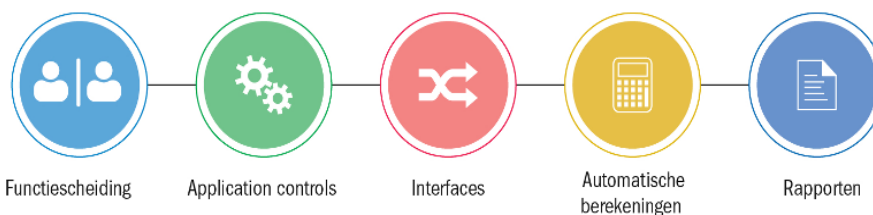
Vraag 3 (25 punten)

Hoe controleert de accountant het personeelsproces bij Holle Bolle Gijs BV? Neem in je uitwerking van het controleprogramma voor het personeelsproces de volgende aspecten mee (let op!: beperk je antwoord alléén tot de gevraagde aspecten):

- controledoelstellingen;
- de inherente risico's;
- vier IT general controls die de accountant betreft in zijn controle ten aanzien van de urenregistratie;
- twee geprogrammeerde controles in het geautomatiseerde systeem ten aanzien van de urenregistratie die worden beoordeeld door de accountant;
- cijferbeoordeling; (let op: verbandscontroles wordt niet gevraagd)
- overige gegevensgerichte controlewerkzaamheden.

VERVOLG VAN DE CASUS

In de dagelijkse accountantspraktijk groeit de behoefte om IT-aspecten concreet en gestructureerd te integreren in de accountantscontrole. Boris Vetklep RA wil in zijn controleaanpak steunen op de continue betrouwbare werking van de geautomatiseerde omgeving van Holle Bolle Gijs BV. Bij een IT-geïntegreerde controleaanpak is het nodig om IT-afhankelijkheden te identificeren. De IT-afhankelijkheden vormen namelijk de basis voor de uit te voeren IT-controlewerkzaamheden. Boris Vetklep RA maakt gebruik van een model waarbij onderscheid wordt gemaakt in de volgende vijf elementen van IT-afhankelijkheden in de geautomatiseerde omgeving:

Boris Vetklep RA voert een lijncontrole uit op het verkoopproces via de webshop. Daaruit komt de volgende procesgang naar voren. De verkooporder wordt geplaatst via de webshop van Holle Bolle Gijs BV. Op basis van verbruiksnormen in het systeem wordt na afsluiting automatisch het verbruik

van goederen berekend en afgeboekt van de voorraadadministratie. De voorraadapplicatie is geautomatiseerd gekoppeld aan het ERP systeem waarin de financiële administratie wordt gevoerd. Bij de bestelling moet de koper zijn naam, adres, woonplaats, telefoonnummer en e-mailadres invullen. De bestelling wordt pas definitief nadat de koper digitaal heeft betaald. In het ERP systeem is een application control ingeregeld die automatisch een factuur genereert na betaling en automatisch een afleveropdracht plaatst via de app bij een werknemer. Het ERP-systeem berekent op basis van de geregistreeerde verkoopaantallen en ingevoerde prijstabel, automatisch het factuurbedrag van de verkoopnota en stuurt de factuur automatisch digitaal door naar het aangegeven e-mailadres. De bevoegdheid om wijzigingen aan te brengen in de prijstabel is beperkt tot één administratief medewerker van Gijs Bolle. Ieder kwartaal heeft Gijs Bolle seizoensgebonden specials die tijdelijk toegevoegd worden aan het assortiment. Per kwartaal bepaalt Gijs Bolle tevens voor de andere producten of een prijswijziging moet worden doorgevoerd. Dat komt regelmatig voor. Daarnaast verhoogt Gijs Bolle de verkoopprijzen tijdens de vakantieweken standaard met 25%. Ieder kwartaal controleert de als controller aangestelde filiaalleider aan de hand van een export van de logging van de prijsmutaties, of enkel de geautoriseerde prijswijzigingen zijn doorgevoerd.

Vraag 4 (15 punten)

Geef naar aanleiding van de bovenstaande lijncontrole, per element van IT-afhankelijkheid, casus specifiek aan waar Boris Vetklep AA bij de uitvoering van zijn controle aandacht aan zal besteden.

VERVOLG VAN DE CASUS

Gijs Bolle heeft eind 2020 met Boris Vetklep RA een gesprek gehad over een mogelijke overname van nog twee restaurants in 2021. Daarvoor zal een forse financiering van de bank benodigd zijn. De kengetallen in de concept jaarrekening 2020 zien er ondanks het Coronajaar veelbelovend uit. Het netto werkkapitaal is nog nooit zo groot geweest en de solvabiliteit en rentabiliteit zijn meer dan voldoende. Boris Vetklep RA is het wel opgevallen dat de post crediteuren in de concept jaarrekening op de balans per 31-12-2020 ten opzichte van 2019 is gehalveerd. Mede daardoor zijn de financiële kengetallen (zoals het netto werkkapitaal) veel positiever dan afgelopen jaren.

Vraag 5 (7 punten)

- a. Welke controledoelstelling voor de post crediteuren zal Boris Vetklep RA formuleren naar aanleiding van bovenstaande waarneming?

- b. Beschrijf de controlewerkzaamheden die Boris Vetklep RA als gevolg daarvan zal uitvoeren.

VERVOLG VAN DE CASUS

Naar aanleiding van zijn uitgevoerde controle op de crediteuren heeft Boris Vetklep RA geconstateerd dat een aanzienlijk deel van de in december 2020 ontvangen inkopen is verantwoord als inkopen 2021. Bij de bespreking van zijn bevindingen geeft Gijs Bolle aan dat het hem, in verband met de mogelijke financiering van de nieuwe overnames, niet uitkomt dat deze bevindingen worden gecorrigeerd in de jaarrekening 2020. Hij doet een beroep op Boris Vetklep RA vanwege de langdurige goede relatie die ze al hebben vanaf 1996 om deze correctie te laten voor wat het is. Het doet volgens hem uiteindelijk toch geen "pijn", want in 2021 worden de inkopen immers wel verantwoord. Daarnaast is 2020 toch een vreemd jaar vanwege Corona en bovendien heeft hij geen beroep gedaan op steun van de overheid, dus daar mag best wel wat coullance tegenover staan.

Vraag 6 (8 punten)

- a. Wat zal de vaktechnische reactie zijn van Boris Vetklep RA op de argumentatie van Gijs Bolle?
- b. Wat zijn de consequenties voor de mogelijk af te geven controleverklaringen door Boris Vetklep RA indien Gijs Bolle geen correcties wil doorvoeren? Benoem daarbij tevens de verplichte bewoordingen in de oordeelsparagraaf van de controleverklaring.

VERVOLG VAN DE CASUS

Boris Vetklep RA heeft bij zijn controle geconstateerd dat het aantal elektrische fietsen dat is aangeschaft in capaciteit meer dan het dubbele is van wat benodigd zou zijn voor de dienstverlening. Tevens heeft hij door data-analyse vastgesteld dat de omzet met de verantwoorde personeelsuren onmogelijk gerealiseerd kan zijn. Hij heeft een redelijk vermoeden dat grootste deel van de oproepkrachten (veelal studenten) zwart uitbetaald wordt en dat mogelijk elektrische fietsen ook onderdeel uitmaken van de beloning (in natura). Bij navraag bij de administratief medewerker wordt zijn vermoeden volledig bevestigd. Iedere oproepkracht die langer dan 6 maanden bij Holle Bolle Gijs BV heeft gewerkt, heeft als beloning voor bewezen diensten een elektrische fiets gekregen. Daarnaast is - om de kosten tijdens Corona enigszins te dempen - met de oproepkrachten overeengekomen dat de in 2020 gemaakte overuren en uren in het weekend niet meer via de app maar op papier geregistreerd werden, zodat ze zwart uitbetaald konden worden. Boris Vetklep RA schat in dat het om een aanzienlijk bedrag gaat wat op deze wijze buiten de verantwoording moet zijn gehouden.

Vraag 7 (15 punten)

- a. Welke wet- en regelgeving is in deze situatie van toepassing?
- b. Hoe dient Boris Vetklep RA te handelen gegeven deze wet- en regelgeving? Motiveer je antwoord met behulp van de relevante artikelen uit de Standaarden.

Einde van het tentamen